

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Vj/003-064/2011.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a Varga Edit Erzsébet ügyvezető által képviselt **OPTIMUM HOLDING HUNGARY Pénzügyi Szolgáltató Kft.** (Budapest) és a Kiss Ilona ügyvezető által képviselt **KALOMUNA CREDIT 2010 Pénzügyi Szolgáltató Kft.** (Budapest) eljárás alá vont vállalkozások ellen fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tárgyában folytatott versenyfelügyeleti eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

A Versenytanács megállapítja, hogy az OPTIMUM HOLDING HUNGARY Pénzügyi Szolgáltató Kft. és a KALOMUNA CREDIT 2010 Pénzügyi Szolgáltató Kft. 2010. november 25. és 2011. április 13. között a fogyasztói csoportokkal kapcsolatos, nyomtatott sajtóban megjelent reklámjaival a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott, megsértve ezáltal a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény 3. §-ának (1) bekezdésében írt tilalmat, figyelemmel a 6. § (1) bekezdésének a), bd), bg), bh) és c) pontjaiban foglaltakra.

A Versenytanács az OPTIMUM HOLDING HUNGARY Pénzügyi Szolgáltató Kft. és a KALOMUNA CREDIT 2010 Pénzügyi Szolgáltató Kft. számára megtiltja a jogsértő magatartás további folytatását, a jelen határozat kézhezvételétől számított 15 nap elteltével.

A Versenytanács kötelezi az OPTIMUM HOLDING HUNGARY Pénzügyi Szolgáltató Kft.-t 808.367 Ft (nyolcszáznyolcezer-háromszázhatvanhét forint) és a KALOMUNA CREDIT 2010 Pénzügyi Szolgáltató Kft.-t 77.600 Ft (hetvenhétezer-hatszáz forint) összegű bírság megfizetésére, amelyet a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételi számlája javára kötelesek megfizetni, a közlemény rovatban feltüntetve az eljárás alá vont nevét, a versenyfelügyeleti eljárás számát és a befizetés jogcímét (bírság).

Ha a kötelezett a bírságfizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, késedelmi pótlékot köteles fizetni. A késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. A bírság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a Gazdasági Versenyhivatal elrendeli a határozat végrehajtását.

A határozat felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított 30 napon belül a Fővárosi Törvényszéknek címzett, de a Versenytanácsnál benyújtható vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel lehet kérni. A Fővárosi Törvényszék a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart, mely kérelmet az ügyfél a keresetlevelében terjesztheti elő.

I n d o k o l á s

I.

Az eljárás megindításának körülményei

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) a 2011. január 24-én kelt Vj/003/2011. számú végzésével versenyfelügyeleti eljárást indított az OPTIMUM HOLDING HUNGARY Pénzügyi Szolgáltató Kft. (a továbbiakban: Optimum Kft.) ellen, mivel észlelte, hogy az Optimum Kft. hirdetéseiben a fogyasztók részére nem vagy nem egyértelműen ad információt a fogyasztói csoportok azon lényeges tulajdonságairól, amelyek alapján a fogyasztók számára egyértelműen érzékelhető lenne, hogy milyen konstrukcióról van szó. Így többek között a vásárlói jog gyakorlásának tartalmáról és bizonytalan idejéről, a kockázati tényezőről, a megszerezhető termékek jellegéről, a fogyasztói csoportban történő részvétel költségeiről adott tájékoztatások tekinthetők kifogásolhatónak. Előbbiek révén az ügyfél annak reményében kívánhat szerződést kötni a fogyasztói csoport szervezőjével, hogy hamarosan pénzhez jut.
2. A fenti magatartással az Optimum Kft. a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 6. §-ának (1) bekezdésében foglalt – 6. § (1) bekezdése a), bg) és bh), illetve c) pontjai szerinti tényezőket érintő – tényállás, illetve a 7. §-ának (1) bekezdésében foglalt tényállás megvalósításával valószínűsíthetően megsértette a 3. § (1) bekezdésében előírt tilalmat. A Vj/003-047/2011. számú végzés alapján a versenyfelügyeleti eljárás kiterjed az Fttv. 6. §-a (1) bekezdésének bd) pontja szerinti tényezőket érintő tényállás megvalósításának vizsgálatára is.
3. A GVH a 2011. április 14-én kelt Vj/003-023/2011. számú – 2011. július 5-én a Vj/003-026/2011. számon kijavított – végzésével a versenyfelügyeleti eljárásba ügyfélként bevonta a KALOMUNA CREDIT 2010 Pénzügyi Szolgáltató Kft.-t (a továbbiakban: Kalomuna Kft.; az Optimum Kft. és a Kalomuna Kft. a továbbiakban együtt: eljárás alá vontak), mivel észlelte, hogy az említett magatartásnak az Optimum Kft.-vel kötött megbízási szerződés alapján végzett tevékenysége révén valószínűsíthetően a Kalomuna Kft. is részese volt.
4. A Vj/003/2011. és a Vj/003-037/2011. számú végzések alapján a versenyfelügyeleti eljárás a 2010. november 10. és 2011. április 14. közötti tájékoztatási gyakorlatra terjed ki.

II.

Az eljárás alá vontak

5. Az Optimum Kft. 2010 novemberében alakult, fogyasztói csoportok szervezésével foglalkozik. Az eljárás alá vontak nyilatkozatai és a rendelkezésre álló adatok¹ alapján az Optimum Kft.-nek az országban három helyen (Pécsett, Szegeden és Debrecenben) működnek értékesítési irodái. Az Optimum Kft. nyilatkozata alapján a társaság 2010. évi nettó árbevétele 8.083.670 Ft.²
6. A Kalomuna Kft. szintén 2010 novemberében alakult.³ A Kalomuna Kft. 2010. évi nettó árbevétele nem áll rendelkezésre. A Kalomuna Kft. nyilatkozata alapján a társaság 2010. évre vonatkozó, a megbízási szerződés alapján elszámolt díja reklámszervezésre bruttó

---

¹ Az Optimum Kft. számára megjelentetett hirdetésekben megjelölt értékesítési irodák helyét figyelembe véve.

² Vj/003-022/2011. sz. irat

³ Vj/003-015/2011. sz. irat

655.000 Ft, 2011-ben – a 2011. március 4-én kelt adatszolgáltatás alapján – bruttó 970.000 Ft.⁴

7. Az eljárás alá vontak megbízási jogviszonyban állnak. Az általuk kötött szerződés értelmében 2010. november 12-től folyamatos jelleggel a Kalomuna Kft. végzi az Optimum Kft. fogyasztói csoportok szervezésével kapcsolatos tevékenységének ellátásához szükséges irodahelyiségek bérlését és működtetését, a fogyasztói csoportok szervezésével kapcsolatos reklámtevékenységet, valamint a tevékenység ellátásához szükséges – a Kalomuna Kft. állományába tartozó – üzletkötők felvételét, és – az Optimum Kft. iránymutatásának megfelelő – oktatását. A fogyasztói csoport tagjává váló személyek „toborzásán” túl a Kalomuna Kft. bonyolítja a szerződéskötést, mely szerződéseket – az ügyletek előkészítését és megszervezését követően – az Optimum Kft. ír alá. A Kalomuna Kft. a fogyasztói csoportok tagjává váló személyektől átvett regisztrációs vagy egyéb szerződéskötési díjat az Optimum Kft. javára átadja, illetve átutalja, és arról az Optimum Kft. készpénzbevételi bizonylatát állítja ki. A megbízás ellátásáért a Kalomuna Kft. az állományában lévő üzletkötők által – az Optimum Kft. nevében és javára megkötött – a fogyasztói csoportokban történő részvételre irányuló szerződések értékéhez igazodó megbízási díjban részesül.⁵

III.

A fogyasztói csoport

8. A fogyasztói csoport
- egy olyan önkéntes, ideiglenes vásárlási társulás, amely
  - speciális előtakarékosági formát kombinál
  - részletre történő vásárlással, és amely
  - szerencseelemet is tartalmaz, s amelyet
  - azzal a céllal hoznak létre, hogy meghatározott áruk (ingó vagy ingatlan dolog) tulajdonjogát az adott csoport egyes tagjai a csoport segítségével megszerezzék.
9. A csoport tagjai vállalják, hogy meghatározott ideig meghatározott összeget fizetnek be havonta abból a célból, hogy a megvásárolni kívánt dologra vonatkozó vásárlási jogot szerezzenek. A fogyasztói csoportokban való vásárlási forma ugyanakkor a hagyományos részletvásárlástól eltérő feltételeket teremt, így például az áruhoz jutás nem az első részlet megfizetésével egyidejűleg történik meg.
10. A szervező által rendszeresen megrendezett közgyűléseken megtartott sorsolásokon és/vagy előtörlesztés vállalása következtében dől el (ez utóbbi esetben annak alapján, hogy melyik tag vállalja a legtöbb még hátra lévő részlet esedékesség előtti megfizetését), hogy a csoport résztvevői közül az adott alkalommal kik jutnak hozzá a vásárlási joghoz (kiket illet meg a kedvezményezett minőség), mely tagok számára nyílik meg a lehetősége annak, hogy megvásárolják a meghatározott ingóságot vagy ingatlant.
11. A futamidő végén, az összes törlesztő részlet hiánytalan teljesítése esetén az a fogyasztó is hozzájuthat (adott esetben akár 5-20 év múlva) a vásárlási joghoz, akit a futamidő alatt nem sorsoltak ki, illetve akinek anyagi forrásai nem tették lehetővé, hogy előtörlesztést vállaljon (azon fogyasztók esetében, akik a futamidő legelején jutnak a vásárlási joghoz, az előtakarékosági jelleg háttérbe szorul).
12. A fogyasztói csoportok működésének lényeges tulajdonsága a szerencseelem, amely nemcsak a sorsolással, hanem az előtörlesztés vállalásának lehetőségével

⁴ Vj/003-021/2011. sz. irat

⁵ Vj/003-021/2011. és Vj/003-022/2011. sz. iratok

- összefüggésben is megmutatkozik, mivel a csoporttag előtt nem ismert és általa nem befolyásolható a többi csoporttag előtörlesztés-vállalási hajlandósága, nem tudható előre, hogy a vásárlói joghoz jutáshoz hány havi törlesztőrészlet felajánlása szükséges. Az előtörlesztés-vállalás lehetősége tehát olyan helyzetbe hozza a csoporttagokat egymással szemben, hogy kedvezményezettként történő mielőbbi kiválasztásuk érdekében versenyezniük kell, ami a kevésbé fizetőképes csoporttag előre nem ismert, kiszámíthatatlan hátrасorolásával járhat.
13. Kiemelendő, hogy ha a fogyasztó magasabb szerződéses értéket köt ki (az általa megszerezni tervezett dolog vételárát több millió forintban határozza meg), akkor több szerződéses pozícióval (több tagsággal, szerződéssel) kell rendelkeznie, s így az általa kívánt összeghez csak akkor juthat hozzá, ha mindegyik szerződéses pozícióra egyszerre sorsolják ki, vagy mindegyik csoportban ő ajánlja fel a legnagyobb törlesztőrészletet.
  14. A fentiek egyben azt is eredményezik, hogy a fogyasztó bizonytalanságban van abban a vonatkozásban, hogy mikor jut a vásárlási joghoz, s ezáltal a fogyasztói csoportba történő belépéskor megszerezni kívánt áruhoz.
  15. A fogyasztói csoportok szervezését, működését külön speciális jogszabály nem szabályozza. A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény 55. §-ának i) pontjában kapott felhatalmazás alapján 2001-ben elfogadásra került a fogyasztói csoportok szervezésére és működésére vonatkozó részletes szabályokról szóló 186/2001. (X. 11.) Korm. rendelet, amely 2002. január 1-jén lépett volna hatályba. Ezt az időpontot a 325/2001. (XII. 29.) Korm. rendelet 2003. január 1-jére, a 269/2002. (XII. 20.) Korm. rendelet 2004. július 1-jére módosította, majd a 205/2004. (VI. 30.) Korm. rendelet a 186/2001. (X. 11.) Korm. rendeletet hatályon kívül helyezte.
  16. A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 1999. évi CXXIV. törvény 3. §-ának a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény módosításáról szóló 2004. évi XVI. törvény által beiktatott k) pontja értelmében a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének hatásköre kiterjedt a fogyasztói csoportokról szóló külön jogszabály hatálya alá tartozó szervezetek, személyek és tevékenységek felügyeletére, azonban a törvény által hivatkozott külön jogszabály nem került elfogadásra.
  17. A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 2007. évi CXXXV. törvény már nem tér ki a fogyasztói csoportok intézményére.
  18. A fogyasztói csoportok szervezőivel történő kapcsolatfelvétel kezdeményezése reklámokon, ügynöki hálózaton keresztül valósul meg. A fogyasztói csoportok szervezését az elmúlt években jellemzően széleskörű és intenzív reklámozás kísérte. A nyomtatott sajtóban a reklámok reklámújságokban, nagyobb példányszámú ingyenes vagy jellemzően szórakoztató napilapokban, körzeti magazinokban jelentek meg, olyanokban, ahol számos termék és szolgáltatás apróhirdetése mellett hitelközvetítők vagy más pénzügyi termékek hirdetései is megtalálhatóak.
  19. A pénzügyi válság kitörése óta egyre magasabb a Központi Hitelinformációs Rendszer (a továbbiakban: KHR, ismertebb nevén: BAR-lista) alrendszerében – különösen a lakossági alrendszerben – nyilvántartott fennálló mulasztások, tartozások száma⁶, és (részben ezáltal) azon személyek száma, akik bankoktól, hitelintézetektől, illetve pénzügyi vállalkozásoktól további hitelre nem számíthatnak. A fogyasztói csoportokat szervező cégek elsősorban ezeket a pénzügyileg sérülékeny fogyasztókat célozzák meg hirdetéseikkel.
  20. A termék (vásárlási jog megszerzése fogyasztói csoport tagjaként) célcsoportja elsődlegesen tehát az a fogyasztói réteg, amely valamilyen objektív oknál fogva nem tud

---

⁶ <http://www.bisz.hu/khr>

banki hitelt vagy egyéb pénzügyi terméket igénybe venni, az ún. BAR-listások, azok, akiknek a jövedelmi szerkezete nem teszi lehetővé, hogy a bankok által kért feltételeknek megfeleljenek (nyugdíjasok, alacsony jövedelemmel bejelentett egyéni vállalkozók stb.), nem rendelkeznek a hitelfelvételhez szükséges önerővel, nem rendelkeznek a jelzáloghitel felvételéhez szükséges terhelhető ingatlannal, nem tudnak kezest, adóstársat állítani stb.

IV.

Az Optimum Kft. által szervezett fogyasztói csoportok jellemzői

21. Az Optimum Kft. a fogyasztói csoportok szervezésével kapcsolatos tevékenységét 2010. november 10-én kezdte meg. Az Optimum Kft. által alkalmazott Általános Szerződési Feltételekben (a továbbiakban: ÁSZF) és nyilatkozatában foglaltak alapján a fogyasztói csoportok szervezésének és működésének jellemzői az alábbiak.⁷
22. Az ÁSZF szerint az Optimum Kft. vásárló, valamint különféle vállalkozási jellegű szolgáltatásokat igénybe vevő csoportok szervezését végzi, részletfizetéses ellenszolgáltatás elősegítése céljából. A fogyasztói csoport tagjává váló személy (mint megbízó) és az Optimum Kft. (mint megbízott) közötti megbízási szerződés és az ÁSZF alapján a megbízott kötelezi magát arra, hogy a szerződés tárgyának eladója, szolgáltatója, valamint a megbízó között létrejövő adásvételi, szolgáltatási szerződés megkötésének feltételeit megteremti oly módon, hogy az arra vonatkozó szerződés megköthető legyen és a megbízó a szerződés tárgyát a megbízási szerződésben meghatározott számú részlet megfizetése mellett tulajdonként megszerzhesse. A megbízási tárgy a szerződés tárgyát képező dolog, szolgáltatás „részletfizetéses” megszerzésének elősegítése fogyasztói csoportok szervezése útján.
23. A szervező szerződéses feladatát több megbízóval együttműködve, belőlük, mint résztvevőkből csoportot szervezve látja el. A csoport természetes és/vagy jogi személyekből állhat, tagjai az Optimum Kft.-vel egyenként állnak szerződéses jogviszonyban.
24. A fogyasztói csoportot szervező megbízott a csoportba belépő személyek által befizetett díjelőlegekből a csoport részére elkülönített pénzügyi alapot képez. Szerződéskötéskor a tagok – a dolog, illetve szolgáltatás vételárának százalékában kifejezett – regisztrációs díj, illetve az Optimum Kft. nyilatkozata szerint egyhavi nettó (megbízási díjat nem tartalmazó) törlesztés megfizetésére kötelesek. A regisztrációs díj a szervező bevételeit képezi. Ezt követően a tagok havonta egy meghatározott összeg fizetésére vállalkoznak kötelezettséget, amely két részből tevődik össze:
  - a dolog, illetve szolgáltatás aktualizált vételára, díja elosztva a csoport működési hónapjainak számával, ez az ún. nettó havi törlesztés (ezek a befizetések képezik a csoport közös alapját),
  - a szerződés szerint fennmaradó megbízási díj elosztva ugyancsak a csoport működési hónapjainak számával (a megbízási díj nem része a közös alapnak, a megbízottat illeti szerződéses kötelezettségeinek teljesítéséért, és a havi részletfizetések időpontjában, a részletek arányában esedékes).
25. A megszerzendő dologhoz, szolgáltatáshoz tartozó vásárlói jog megszerzése ún. elbíráláson történik, amelynek lebonyolításáról a fogyasztói csoport szervezője gondoskodik. A megbízott a fogyasztói csoport számára havonta, nyilatkozata szerint minden hónap utolsó munkanapján tart elbírálást. A megbízott meghatározza, hogy a közös alap alapján hány vásárlói jog átadására nyílik lehetőség az adott elbíráláson. Az

---

⁷ Vj-003-022/2011. sz. irat (az Általános Szerződési Feltételeket a 4. sz. melléklet tartalmazza)

ily módon meghatározott számú vásárlói jog átadására vonatkozóan a kijelölés az elbíráláson előtörlesztés vállalása útján történik (az Optimum Kft. által szervezett fogyasztói csoportokban a vásárlói jog csak előtörlesztés vállalása útján szerezhető meg, sorsolással nem).

26. Az Optimum Kft. előadása szerint az előtörlesztés vállalása nem árverseny, hanem a törlesztő-részletek esedékesség előtt történő befizetésére vonatkozó felajánlás, melynek alapján az előtörlesztés-vállalási eljárás során az lesz a nyertes, aki az adott havi elbíráláson a legtöbb aktuális havi részlet esedékesség előtti befizetését ígéri és teljesíti. Az előtörlesztés-vállalás azon aktuális havi törlesztő-részletek számát jelöli, amelyek befizetésére a megbízó a jog elnyerése után kötelezettséget vállal. Több azonos mértékű előtörlesztés-vállalás esetén a sorrend kijelölésének módjáról a megbízott jogosult dönteni. Amennyiben az előtörlesztés-vállalás útján juttatandó vásárlói jog átadásához a közös alap nagysága nem elégséges, a megbízott belátása szerint kiértékelheti az előtörlesztés-vállalást.
27. A megbízott az előtörlesztés befizetésével kapcsolatban kedvezményt adhat, de a csoport részére elkülönített pénzügyi alap nem sérülhet. Az Optimum Kft. nyilatkozata szerint ez alapján lehetőség van arra, hogy a nyertes megbízó a vásárlói jog átadásával egyidejűleg fizeti meg a vállalt előtörlesztés összegét (ez az a gyakorlatban előforduló eset, amikor ténylegesen nem történik befizetés, hanem a tag lemond az igényelt összeg egy részéről annak érdekében, hogy hamarabb hozzájusson a fennmaradó összeghez). A nyertes megbízó törlesztési időtartama az előtörlesztés-vállalás mértékével lerövidül.
28. Az Optimum Kft. nyilatkozata szerint a vásárlói jog átadásakor a társaság a regisztrációs díjat kedvezményként adja a csoporttag számára, oly módon, hogy ezen összeg átminősül törlesztő-részletté, és a tag által visszafizetendő összeget csökkenti.
29. A tagokat a szerződés keltétől számított 30 napig, de legfeljebb a soron következő elbírálás napjáig indoklás nélküli elállási jog illeti meg. Az ÁSZF megfogalmazása szerint az elállás a szerződést felbontja, és a megbízott a regisztrációs díj 10.000 Ft + ÁFÁ-n felüli részét a megbízónak az elállástól számított 90 napon belül visszatéríti. Az ÁSZF alapján a megbízó tudomásul veszi, hogy amennyiben a soron következő elbíráláson részt vesz, úgy számára az elállás lehetősége megszűnik.
30. Az ÁSZF alapján a részletfizetési kötelezettségeit maradéktalanul teljesítő megbízó a vásárlói jog átvétele előtt a megbízási szerződést felmondhatja. A felmondás, elállás jogkövetkezménye, hogy a befizetett vételár, előleg a megbízási díj levonásával a megbízó részére kamatmentesen a futamidő végén kerül visszafizetésre.
31. Az ÁSZF alapján a megbízó tudomásul veszi, hogy ha még nem vette át a vásárlói jogot, és egymást követő két hónap törlesztő-részletével késedelembe esik, akkor a csoportból automatikusan „kizárattatik”, a felmondás, illetve elállás esetére irányadó jogkövetkezmények mellett. Kizárás esetén a futamidő végén kifizetendő összegből kártérítésként a megbízottat megilleti a szerződés szerinti megbízási díj. Felmondás, illetve kizárás esetén a regisztrációs díj nem kerül visszatérítésre.
32. Az Optimum Kft. 2010. november 1-től három, majd 2011. március 1-től további egy fogyasztói csoportot szervez, amelyek futamideje 5, 15, illetve 25 év.⁸
33. Az Optimum Kft. által szervezett minden egyes fogyasztói csoport esetében a legmagasabb szerződéses összeg 3.000.000 Ft, amennyiben az ügyfél ennél nagyobb összegre kíván szerződni, lehetősége van több szerződést kötni, tetszőlegesen választva a különböző futamidejű csoportok közül. Az Optimum Kft. adatszolgáltatása alapján

---

⁸ Vj/003-022/2011., Vj/003-035/2011., Vj/003-036/2011. sz. iratok

2011. február 28-ig hat fogyasztó kötött 3.000.000 Ft-nál magasabb összegre több (2-4) szerződést.

34. Az Optimum Kft. adatszolgáltatásaiból ismertek az egyes fogyasztói csoportok főbb adatai a 2010. november 1. és 2011. március 31. közötti időszakban:⁹

<i>Csoport száma</i>	<i>Csoport indulásának dátuma</i>	<i>Belépő tagok száma¹⁰ / a csoport maximális létszáma</i>	<i>Szerződéstől elálló tagok száma</i>	<i>Szerződést felmondó tagok száma</i>	<i>Elnyert vásárlói jogok száma¹¹</i>
505	2010.11.01.	91 / 120	6	23	1
515	2010.11.01.	202 / 360	14	93	2
525	2010.11.01.	127 / 600	11	34	1
605	2011.03.01.	2 / 120	0	0	n.é.

35. Az Optimum Kft. nyilatkozata szerint először a 2011. februári elbírálás nyerteseit, négy csoporttagot lehetett kiértésíteni a vásárlói jog elnyeréséről (korábban az összegyűlt csoportalap mértéke ezt nem tette lehetővé). Az értesítés és a tényleges kifizetés között egy-két hónap is eltelhet.

36. Mint azt – a becsatolt adatok szerint – a vásárlói jogot elnyert fogyasztók példái mutatják, az előtörlesztést vállaló fogyasztók ténylegesen nem az általuk a szerződéskötéskor megjelölt összeghez juthatnak hozzá:

- az 5 éves futamidejű csoportban egy fogyasztó 416.700 Ft összegnek megfelelő – futamidő csökkentő – előtörlesztés-vállalást tett, amely alapján az 1.000.000 Ft szerződéses összeghez képest a ténylegesen átvehető összeg 583.300 Ft volt, a szerződéses összeg 58,3 %-a,
- a 15 éves futamidejű csoportban egy fogyasztó 798.560 Ft összegnek megfelelő – futamidő csökkentő – előtörlesztés-vállalást tett, amely alapján az 1.000.000 Ft szerződéses összeghez képest a ténylegesen átvehető összeg 201.440 Ft volt, a szerződéses összeg 20,1 %-a,
- a 15 éves futamidejű csoportban egy fogyasztó 520.800 Ft összegnek megfelelő – futamidő csökkentő – előtörlesztés-vállalást tett, amely alapján az 1.000.000 Ft szerződéses összeghez képest a ténylegesen átvehető összeg 479.200 Ft volt, a szerződéses összeg 47,9 %-a,
- a 25 éves futamidejű csoportban egy fogyasztó 542.000 Ft összegnek megfelelő – futamidő csökkentő – előtörlesztés-vállalást tett, amely alapján az 1.000.000 Ft szerződéses összeghez képest a ténylegesen átvehető összeg 458.000 Ft volt, a szerződéses összeg 45,8 %-a.

V.

A vizsgált kereskedelmi gyakorlat

37. Az Optimum Kft. előadása szerint a fogyasztókkal történő kapcsolatfelvétel és szerződéskötés az alábbiak szerint történik:

⁹ Vj/003-022/2011., Vj/003-035/2011., Vj/003-036/2011. sz. iratok

¹⁰ Az Optimum Kft. adatszolgáltatásában a „belépett tagok számát” adta meg. Nem ismert, hogy ez az adott csoportban szerződést kötő személyek vagy a szerződéses pozíciók számát jelöli, azonban mivel mindössze néhány fogyasztó rendelkezik több szerződéssel, a szerződést kötő személyek és a szerződéses pozíciók száma között nincs érdemi eltérés.

¹¹ A 2010. november 1. és 2011. február 28. közötti időszakra vonatkozó adat.

- a fogyasztók tájékoztatása az egyes napi- és hetilapokban megjelenő reklámokkal kezdődik,
  - a reklámok alapján érdeklődő fogyasztóknak a Kalomuna Kft. üzletkötői további szóbeli tájékoztatást adnak,
  - a továbbra is érdeklődő fogyasztók esetében az üzletkötő ún. Adatlapot tölt ki,
  - ezt követően kerül sor az ún. Megbízási szerződés megkötésére, amelyhez egy ún. Tájékoztató is kapcsolódik,
  - a szerződéses dokumentáció részét képezi az ÁSzF,
  - a megbízási szerződés létrejöttével egyidejűleg az ügyfél ún. egyszeri regisztrációs díjat és egyhavi törlesztést fizet be, amelyről bevételi pénztárbizonylatot kap,
  - előtörlesztési ajánlatát a fogyasztó az ún. Előtörlesztést vállaló szelvény kitöltésével teheti meg.
38. A Vj/003/2011. számú végzés alapján a jelen eljárásban vizsgált kereskedelmi gyakorlatot az Optimum Kft. hirdetési képezik.
39. Az Optimum Kft., illetve szerződéses partnere, a Kalomuna Kft. az eljárással érintett fogyasztói csoportokat szervező tevékenység népszerűsítése céljából rendszeresen jelentetett meg hirdetéseket a nyomtatott sajtóban. Az eljárás alá vontak – előadásuk szerint – a fogyasztói csoportokat szervező tevékenység népszerűsítése céljából a nyomtatott sajtón kívül más kommunikációs eszközt nem alkalmaznak, honlappal nem rendelkeznek.¹²
40. A versenyfelügyeleti eljárás során ismertté vált, hogy a Kalomuna Kft. az Optimum Kft. fogyasztói csoportokat szervező tevékenysége mellett egy másik vállalkozás, a CREDITSWISS Pénzügyi Szolgáltató Kft. (a továbbiakban: Creditswiss Kft.) fogyasztói csoportokat szervező tevékenységét is népszerűsíti.¹³ A Creditswiss Kft. és a – megbízottjaként eljáró – Kalomuna Kft. kereskedelmi gyakorlatát a GVH a Vj/005/2011. számon indított versenyfelügyeleti eljárásban vizsgálja. Az Optimum Kft.-vel és a Creditswiss Kft.-vel kötött – egyező tartalmú – megbízási szerződések alapján a reklámok megrendelését, a kiadókkal történő szerződéskötést mindkét megbízó javára – saját nevében – a Kalomuna Kft. végzi. Az Optimum Kft., a Creditswiss Kft., illetve a Kalomuna Kft. csak részben nyilatkoztak, illetve szolgáltatott adatot arra, hogy mely reklám megrendelése mely fogyasztói csoportot szervező vállalkozás érdekében történt. A kiadók és a Kalomuna Kft. között létrejött szerződések, megrendelők, a megjelenésekről készült összesítők, illetve a rendelkezésre álló lappéldányok azt is mutatják, hogy adott lap esetében a megjelenés tartalma alkalomról alkalomra változhatott, vagyis ugyanazon sajtótermékben – a Kalomuna Kft. megrendelése alapján – egyaránt megjelenhettek az Optimum Kft., illetve a Creditswiss Kft. tevékenységének népszerűsítését célzó hirdetések.¹⁴ Megjegyzi a Versenytanács, hogy a Vj/005/2011. számú eljárásban beszerzett iratok alapján ismert az is, hogy a Creditswiss Kft. által szervezett fogyasztói csoportok működésére vonatkozó általános szerződési feltételek, valamint a fogyasztói csoportban való részvételhez kapcsolódó egyéb dokumentumok – vagyis: a fogyasztói csoportban való részvétel feltételei – teljességgel megegyeznek az Optimum Kft. által alkalmazottakkal.

¹² Vj/003-021/2011., Vj/003-022/2011. sz. iratok

¹³ Az Optimum Kft. és a Creditswiss Kft. vonatkozásában a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Céginformációs és az Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálat a céginformációs rendszerének adatai alapján ismert, hogy az Optimum Kft. ügyvezetői tisztségét 2010. november 10. és 17. között Móró István töltötte be, aki egyben megalakulása óta (2010. szeptember 7.) a Creditswiss Kft. ügyvezetője.

¹⁴ Lásd például a Vj/003-013/2011., Vj/003-020/2011., Vj/003-042/2011. sz. iratokat.

41. A Versenytanács a rendelkezésre álló adatok alapján az alábbiakat vette figyelembe annak megállapítása során, hogy mely hirdetések köthetők a Vj/003/2011. számú, illetve a Vj/005/2011. számú eljárás tárgyához:
- az Optimum Kft. adatszolgáltatásához csatolt hirdetés,¹⁵
  - a Kalomuna Kft. adatszolgáltatásához csatolt, az Optimum Kft. részére megjelentetett hirdetés,¹⁶
  - a Creditswiss Kft. nyilatkozata (különös tekintettel a megjelölt szerződéskötési helyszínekre) és a mellékelt szerződések,¹⁷ és
  - a megkeresett kiadók adatszolgáltatásai.¹⁸
42. A fentiek mentén a rendelkezésre álló adatok szerint a 2010. november 10. és 2011. április 14. közötti vizsgált időszakban az eljárás alá vontak az Optimum Kft. által szervezett fogyasztói csoportok népszerűsítésére az alábbiak szerint jelentettek meg hirdetések:

<i>Lap neve</i>	<i>Lap jellege</i>	<i>Terjesztés helye</i>	<i>Megjelenések</i>
Grátis	Ingyenes információs és hirdetési hetilap	Pécs	2010. november 25., december 2., 9., 16., 2011. január 13., 20., 27.
Dunántúli Napló	Napilap	Baranya megye	2010. december 8., 15., 22., 2011. január 5., 10., 17., 24., 31.
Keleti Apró	Ingyenes hirdetési hetilap	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	2011. január 6., 13., 20., 27., február 3., 10., 17., 24., március 3., 10., 18., 24., 31., április 7.
Hajdú Apró	Ingyenes hirdetési hetilap	Hajdú-Bihar megye	2011. január 7., 14., 21., 28., február 4., 11., 18., 25., március 4., 11., 18., 25., április 1., 8.
Déli Apró	Ingyenes hirdetési hetilap	Csongrád-, Bács-Kiskun, Békés, Jász-Nagykun-Szolnok megye	2011. február 22., március 1., 8., 14., 22., 29., április 5., 12.
Délmagyarország	Napilap	Csongrád megye	2011. január 19., 24., 26., 31., február 2., 7., 9., 14., 16., 21., 23., 28., március 2., 7., 9., 14., 16., 21., 23., 28., 30., április 4., 6., 11., 13.
Délmagyarország Programpont, Délvilág Programpont	Információs kiadvány	Csongrád megye	2011. január 27., február 10., 24., március 10., 24., április 7.

¹⁵ Vj/003-022/2011. sz. irat 10. sz. melléklet

¹⁶ Vj/003-021/2011. sz. irat 2. sz. melléklet

¹⁷ Vj/003-041/2011. sz. irat

¹⁸ Lásd a 44. ponthoz tartozó lábjegyzeteket.

43. A kiadók adatszolgáltatásaiból ismertek a reklámok megjelentetésével kapcsolatban felmerült egyes költségek.
44. A nyomtatott sajtóban megjelent reklámok az alábbiakat tartalmazták:
- a) Grátis és Dunántúli Napló c. lapokban megjelent hirdetések:¹⁹
- „Nálunk már nincs válság!
 1 000 000   3 435 Ft/hótól
 3 000 000   10 305 Ft/hótól
 10 000 000   34 350 Ft/hótól
BAR-LISTÁSOKNAK, NYUGDÍJASOKNAK IS!
 Lehetőség költségmentes előtörlesztésre!
 Cím: 7621 Pécs, Felsőmalom u. 4.
 Tel: 06-70/275-9377, 06-30/384-4828
 Apró betű: Fogyasztói csoport rendszer. Nem bankhitel. Részletes tájékoztatás irodánkban.”
- b) Keleti Apró és Hajdú Apró c. lapokban megjelent hirdetések:²⁰
- „1 000 000 Ft   3 435 Ft
 3 000 000 Ft   10 305 Ft
 6 000 000 Ft   20 610 Ft
 9 000 000 Ft   30 915 Ft
 √Bárlistásoknak } előtörlesztési lehetőség
 √Nyugdíjasoknak }
 Debrecen, Darabos u. 16.
 Tel.: 06-30/356-1269, 06-20/591-8712, 06-70/505-2742 Tel./fax: 06-52/415-283,
 Fogyasztói csoport rendszer”
- „Anyagi gondja van? Mi megoldjuk!
 1 000 000 Ft   3 435 Ft
 3 000 000 Ft   10 305 Ft
 6 000 000 Ft   20 610 Ft
 9 000 000 Ft   30 915 Ft
 √Bárlistásoknak } előtörlesztési lehetőség / díjmentes előtörlesztési lehetőség!²¹
 √Nyugdíjasoknak }
 √CÉGEKNEK IS!
 Debrecen, Darabos u. 16.
 Tel./fax: 06-52/415-283, 06-30/356-1269, 06-20/591-8712, 06-70/505-2742
 Fogyasztói csoport rendszer”
- c) Déli Apró c. lapban megjelent hirdetések:²²
- „Pénzügyi gondja van? Megoldjuk!
 500.000.- Ft   1.715 Ft/hótól
 1.000.000.- Ft   3.435 Ft/hótól,
 3.000.000.- Ft   10.305 Ft/hótól,
 10.000.000.- Ft   34.350 Ft/hótól
 Fogyasztói csoport rendszer. Nem bankhitel. Részletes tájékoztatás irodánkban.
 Lehetőség költségmentes előtörlesztésre.
 Cím: 6722 Szeged, Mérey u. 6/A.
 Tel: 06-30/734-8644, 06-70/597-6969, 62/542-097
BAR-LISTÁSOKNAK, NYUGDÍJASOKNAK IS!”

¹⁹ Vj/003-013/2011. és Vj/003-022/2011. sz. iratok

²⁰ Vj/003-042/2011. sz. irat

²¹ Egyes hirdetésekben a „díjmentes előtörlesztési lehetőség” fordulat szerepel.

²² Vj/003-020/2011., Vj/003-022/2011. sz. iratok

- d) Délmagyarország, Délmagyarország Programpont, Délvilág Programpont c. lapban megjelent hirdetések szövege:²³

„Pénzügyi gondja van? Megoldjuk!

500.000 1.715 Ft/hótól

1.000.000 3.435 Ft/hótól,

3.000.000 10.305 Ft/hótól,

10.000.000 34.350 Ft/hótól

BAR-LISTÁSOKNAK, NYUGDÍJASOKNAK IS!

Lehetőség költségmentes előtörlesztésre.

Cím: 6722 Szeged, Mérey u. 6/A.

Tel: 06-30/734-8644, 06/70-597-6969, 62/542-097

Apró betű: Fogyasztói csoport rendszer. Nem bankhitel. Részletes tájékoztatás irodánkban.”

VI.

Az eljárás alá vontak álláspontja

45. Az Optimum Kft. a versenyfelügyeleti eljárás előzményét képező panaszos eljárás során az alábbiakat adta elő.²⁴
46. Az Optimum Kft. szerint a jogi szabályozás azt a kötelezettséget rója a vállalkozásokra, hogy az adott szolgáltatás kereskedelmi kommunikációja igaz, pontos és valóságos legyen, valós képet adjon a szolgáltatásról, továbbá, ha a vállalkozás reklámjában bármiféle tényközlésbe belebocsátkozik, akkor annak a fogyasztói döntést megalapozó lényeges információkat valóságghú módon kell tartalmaznia. Jogi álláspontja szerint a cég reklámjai a fenti szempontoknak megfelelnek, hiszen a reklámjaik mindig pontos, igaz és valóságghú állításokat tartalmaznak. Példaként említi, hogy a reklámok kifejezetten kiemelik, hogy „nagy értékű hitel kezes és fedezet nélkül, soron kívül mindenkinek, ez nem igaz”, ugyanakkor lehetséges alternatívát kínál a fogyasztói csoport konstrukció. A reklámok kiemelik továbbá, hogy fogyasztói csoport konstrukcióról van szó, és példa jelleggel felsorolásra kerülnek a havi befizetések. Mindezek alapján megállapíthatónak tartják, hogy a reklámjaik nem megtévesztőek, lényeges információkat, pontosan, igaz módon és valóságosan tartalmaznak.
47. Az Optimum Kft. szerint nem várható el egy vállalkozástól, hogy a teljes általános szerződési feltételeit 5 oldalon keresztül feltüntesse, hiszen ez az ésszerű gondolkodás követelményeivel ellentétes magatartás lenne, továbbá a piac más szereplői sem teszik. Például a TV-ben a bankok nem közölnek minden egyes hitelszerződéssel kapcsolatos fontos elemet, vagy például a gépkocsi reklámok sem közölnek minden vásárlással kapcsolatos fontos feltételt.
48. Hangsúlyozza, hogy a reklám célja az, hogy a gyártó vagy a szolgáltató eladja a terméket, nem pedig elriassa a fogyasztót annak megvásárlásától. Az Optimum Kft. reklámozás során kifejtett magatartása teljes mértékben megfelel a hiteles és pontos tájékoztatásnak, mert abból megismerhető a konstrukció egyedisége azzal, hogy nem térhet ki egy reklám sem e sajátos konstrukció minden egyes elemére.
49. Reklámjaik a cég tevékenységére és az általuk nyújtott szolgáltatás lényeges elemeire hívják fel a figyelmet, azonban a szerződéskötés előtt minden további, a konstrukció lényeges elemeire kiterjedő tájékoztatást kap az ügyfél. Az ügyvezető nyilatkozatában kitért arra is, hogy bármely potenciális ügyfél a cég irodáinak az ügyfélforgalom

²³ Vj/003-020/2011. sz. irat

²⁴ P/1058/2010. sz. eljárás, Vj/003-008/2011. sz. irat

számára nyitva álló helyiségeiben megismerheti az üzleti feltételeket, melyek másolati példányát haza is viheti áttanulmányozás céljából.

50. A Kalomuna Kft. a vizsgált magatartással kapcsolatban védekezést nem terjesztett elő.

VII. Jogi háttér

51. Az Fttv. 1. §-ának (1) bekezdése értelmében az Fttv. állapítja meg az áruhoz kapcsolódó, a kereskedelmi ügylet lebonyolítását megelőzően, annak során és azt követően a fogyasztóval szemben alkalmazott kereskedelmi gyakorlatokra, valamint az ilyen kereskedelmi gyakorlat tekintetében alkalmazott magatartási kódexekre vonatkozó követelményeket, és az azok megsértésével szembeni eljárás szabályait. Ugyanezen cikk (2) bekezdése szerint a törvény hatálya arra a kereskedelmi gyakorlatra terjed ki, amely a Magyar Köztársaság területén valósul meg, továbbá arra is, amely a Magyar Köztársaság területén bárkit fogyasztóként érint.
52. Az Fttv. 2. §-a szerint
- a) fogyasztó az önálló foglalkozásán és gazdasági tevékenységén kívül eső célok érdekében eljáró természetes személy,
  - c) az Fttv. alkalmazásában áru minden birtokba vehető forgalomképes ingó dolog – ideértve a pénzt, az értékpapírt és a pénzügyi eszközt, valamint a dolog módjára hasznosítható természeti erőket – (a továbbiakban együtt: termék), az ingatlan, a szolgáltatás, továbbá a vagyoni értékű jog,
  - d) a kereskedelmi gyakorlat a vállalkozásnak, illetve a vállalkozás érdekében vagy javára eljáró személynek az áru fogyasztók részére történő értékesítésével, szolgáltatásával vagy eladásösztönzésével közvetlen kapcsolatban álló magatartása, tevékenysége, mulasztása, reklámja, marketingtevékenysége vagy egyéb kereskedelmi kommunikációja,
  - h) az ügyleti döntés a fogyasztó arra vonatkozó döntése, hogy kössön-e, illetve hogyan és milyen feltételek mellett kössön szerződést, továbbá hogy gyakorolja-e valamely jogát az áruval kapcsolatban.
53. Az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdése alapján tilos a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat. A (3) bekezdés alapján a (2) bekezdés értelmében tisztességtelen különösen az a kereskedelmi gyakorlat, amely megtévesztő (6. § és 7. §) vagy agresszív (8. §).
54. Az Fttv. 4. §-ának (1) bekezdése értelmében a kereskedelmi gyakorlat megítélése során az olyan fogyasztó magatartását kell alapul venni, aki ésszerűen tájékozottan, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel és körültekintéssel jár el, figyelembe véve az adott kereskedelmi gyakorlat illetve áru nyelvi, kulturális és szociális vonatkozásait is. Ha a kereskedelmi gyakorlat a fogyasztók egy meghatározott csoportjára irányul, az adott csoport tagjaira általánosan jellemző magatartást kell figyelembe venni. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint, ha a kereskedelmi gyakorlat csak a fogyasztóknak egy, az adott gyakorlat vagy az annak alapjául szolgáló áru vonatkozásában koruk, hiszékenységük, szellemi vagy fizikai fogyatkozásuk miatt különösen kiszolgáltatott, egyértelműen azonosítható csoportja magatartásának torzítására alkalmas, és ez a kereskedelmi gyakorlat megvalósítója által ésszerűen előre látható, a gyakorlatot az érintett csoport tagjaira általánosan jellemző magatartás szempontjából kell értékelni.
55. Az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdése szerint megtévesztő az a kereskedelmi gyakorlat, amely valótlan információt tartalmaz, vagy valós tény – figyelemmel megjelenésének valamennyi körülményére olyan módon jelenít meg, hogy megtéveszti vagy alkalmas

arra, hogy megtévessze a fogyasztót az alábbiak közül egy vagy több tényező tekintetében és ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas:

- a) az áru létezése, természete, figyelembe véve a termékmegnevezésére vonatkozó jogszabályi előírásokat is,
- b) az áru lényeges jellemzői, így különösen
  - bd) előállításának vagy szolgáltatásának módja és időpontja,
  - bg) az adott célra való alkalmassága, a használatától várható eredmények, előnyei,
  - bh) veszélyessége, kockázatai,
- c) az áru ára, illetve díja, az ár, illetve díj megállapításának módja, különleges árkedvezmény vagy árelőny megléte.

56. Az Fttv. 7. §-ának (1) bekezdése szerint megtévesztő az a kereskedelmi gyakorlat, amely

- a) – figyelembe véve valamennyi tényszerű körülményt, továbbá a kommunikáció eszközének korlátait – az adott helyzetben a fogyasztó tájékozott ügyleti döntéséhez szükséges és ezért jelentős információt elhallgat, elrejt, vagy azt homályos, érthetetlen, félreérthető vagy időszerűtlen módon bocsátja rendelkezésre, vagy nem nevezi meg az adott kereskedelmi gyakorlat kereskedelmi célját, amennyiben az a körülményekből nem derül ki, és
- b) ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas (megtévesztő mulasztás).

57. Az Fttv. 9. §-ának (1) bekezdése értelmében a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértéséért felel az a vállalkozás, amelynek a kereskedelmi gyakorlattal érintett áru értékesítése, eladásának ösztönzése közvetlenül érdekében áll. A (2) bekezdés alapján az (1) bekezdés szerinti vállalkozás felel akkor is, ha a kereskedelmi gyakorlatot szerződés alapján más személy valósítja meg a vállalkozás érdekében vagy javára. A (3) bekezdés szerint a (2) bekezdéstől eltérően, a kereskedelmi kommunikáció megjelenítési módjával összefüggő okból eredő jogsértésért az is felel, aki a kereskedelmi kommunikációt az arra alkalmas eszközök segítségével megismerhetővé teszi, valamint aki önálló gazdasági tevékenysége körében a kereskedelmi kommunikációt megalkotja vagy ezzel összefüggésben egyéb szolgáltatást nyújt, kivéve, ha a jogsértés az (1) bekezdés szerinti vállalkozás utasításának végrehajtásából ered. Az ilyen jogsértő kereskedelmi gyakorlattal okozott kárért e személyek az (1) bekezdés szerinti vállalkozással egyetemlegesen felelnek.

58. Az Fttv. 14. §-a alapján a vállalkozás – az eljáró hatóság felhívására – a kereskedelmi gyakorlat részét képező tényállítás valóságát igazolni köteles. Ha a vállalkozás nem tesz eleget ennek a kötelezettségnek, úgy kell tekinteni, hogy a tényállítás nem felelt meg a valóságnak. Erre a vállalkozást a hatóság felhívásában figyelmeztetni kell.

59. Az Fttv. 19. §-ának c) pontja alapján a Gazdasági Versenyhivatal a kereskedelmi gyakorlat tisztességtelenségének megállapítására irányuló versenyfelügyeleti eljárásában a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvénynek (a továbbiakban: Tpv.) rendelkezéseit alkalmazza, az Fttv.-ben meghatározott eltérésekkel.

60. A Tpv. 77. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján az eljáró versenytanács határozatában megállapíthatja a magatartás törvénybe ütközését, illetve f) pontja

értelmében megtilthatja a törvény rendelkezéseibe ütköző magatartás további folytatását.

61. Az eljáró versenytanács a Tpv. 78. §-ának (1) bekezdése értelmében bírságot szabhat ki azzal szemben, aki a Tpv., illetve az Fttv. rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve annak – a határozatban azonosított – vállalkozáscsoportnak a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A (2) bekezdés szerint, ha az (1) bekezdés szerinti vállalkozásoknak, illetve vállalkozáscsoportnak a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételéről nem áll rendelkezésre hitelesnek tekinthető információ, a bírság maximumának meghatározásakor az utolsó hitelesen lezárt üzleti év árbevétele az irányadó. A (3) bekezdés rögzíti, hogy a bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróthatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására – tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztók, üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

VIII.

A Versenytanács döntése

62. Általános követelményként fogalmazódik meg, hogy a vállalkozásnak a fogyasztók irányában tanúsított kereskedelmi gyakorlata feleljen meg a tisztesség követelményének, a jogszabályi előírásoknak.
63. Az elmúlt években a GVH több eljárást folytatott fogyasztói csoportokat szervező vállalkozásokkal szemben, megállapítva, hogy a vállalkozások a fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartást tanúsítottak.²⁵ A Versenytanács határozataival szemben benyújtott kereseteket a bíróságok elutasították.
64. A GVH által a fogyasztói csoportokat szervező, működtető vállalkozásokkal szemben korábban lefolytatott eljárásokban megszületett határozatok bírósági felülvizsgálata során hozott ítéletekben a bíróságok világos, egyértelmű megállapításokat tettek a fogyasztói csoportokat szervező, kezelő vállalkozások kereskedelmi kommunikációival összefüggésben.²⁶
65. Az ítéletekben foglaltak alapján a Versenytanács kiemeli, hogy a jogi szabályozás azt a kötelezettséget rója a vállalkozásokra, hogy az adott szolgáltatás kereskedelmi kommunikációja igaz, pontos és valóságos legyen, valós képet adjon a szolgáltatásról. Jogilag tilalmazott, hogy a kereskedelmi kommunikáció (így pl. a reklám) akár a termék egésze, akár lényeges tulajdonsága kapcsán olyan hamis képet adjon a fogyasztó számára, amely őt megtévesztheti. Ha a vállalkozás reklámjában bármiféle tényközlésbe

²⁵ Vj-1/2005., Vj-149/2005., Vj-150/2005., Vj-183/2005., Vj-207/2005., Vj-163/2007., Vj-115/2008., Vj-111/2009., Vj-132/2009., Vj-13/2010., Vj-18/2010.

²⁶ A Vj-1/2005. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Törvényszék 7.K.32.673/2005/5. számú és a Fővárosi Ítéletábla 2.Kf.27.707/2006/7. számú ítéletét; a Vj-149/2005. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Törvényszék 7.K.32.275/2006/7. számú ítéletét; a Vj-150/2005. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Ítéletábla 2.Kf.27.843/2006/6. számú ítéletét; a Vj-183/2005. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Törvényszék 7.K.32.243/2006/9. számú és a Fővárosi Ítéletábla 2.Kf.27.223/228. számú ítéletét; a Vj-207/2005. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Törvényszék 11.K.33.078/2006/10. számú és a Fővárosi Ítéletábla 2.Kf.27.124/2007/6. számú ítéletét; a Vj-163/2007. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Törvényszék 2.K.33.174/2008/7. számú és a Fővárosi Ítéletábla 2.Kf.27.097/2009/5. számú ítéletét; a Vj-13/2010. számú ügy kapcsán a Fővárosi Törvényszék 2.K.34.217/2010/6. számú ítéletét.

belebocsátkozik, akkor annak a fogyasztói döntést megalapozó lényeges információkat valóság-hű módon kell tartalmaznia. Ilyenkor elsődlegesen a vállalkozásé a felelősség, hogy a reklám terjedelmi korlátai között meghatározza a tájékozott fogyasztói döntés meghozatalához elengedhetetlenül szükséges minimális információk körét. A joggyakorlat által megkövetelt teljes körű tájékoztatást nyújtó reklám fogalma a reklámozott szolgáltatás lényeges (különösen a fogyasztók számára más hasonló szolgáltatásokhoz vagy szolgáltatáshoz képest előnytelen) tulajdonságainak megjelenítésére vonatkozik, azzal, hogy a kereskedelmi kommunikáció kapcsán figyelemmel kell lenni a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges azon feltételek ismertetésére, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a reklámokban közzétettek megfelelő értelmezéséhez.

66. Az ítéletek kiemelik továbbá, hogy minden olyan reklámmal szemben, amely bármilyen módon a pénzhez jutás ígéretével kecsegtet, egy magasabb elvárhatósági szint fogalmazódik meg a reklámozott szolgáltatás bizalmi jellege miatt. Ezen esetekben a hitelesség, a pontosság kiemelkedő szerepet kap. A fogyasztói csoportok szervezésével kapcsolatos reklámok címzettjei az átlagos fogyasztótól eltérő, hátrányosabb helyzetüknél fogva a hitelintézetek banki szolgáltatásából nem részesülő, abból kirekesztett, rászoruló fogyasztók (BAR-listások, nyugdíjasok stb.), akik az átlagosnál jóval kiszolgáltatottabb helyzetben vannak, hiszen az átlagfogyasztóhoz képest nehezebben vagy nem is jutnak hitelhez, így különösen érzékenyen reagálnak a hitelezéssel kapcsolatos lehetőségeket felvázoló reklámokra. Az ezen rászoruló fogyasztói kört érintő tájékoztatástól alapvetően elvárható követelmény a teljes körű, valamint a szolgáltatás értelmezéséhez elengedhetetlen adatok közlése.
67. A következetes bírói gyakorlat alapján a fogyasztói csoportok kapcsán lényeges körülménynek minősül, hogy az adott szolgáltatás nyújtására „belső hitelezéssel” (a tagok befizetéseiből) kerül sor, amely tovább növeli a fogyasztói várakozások teljesülésének bizonytalanságát, valamint a szerencseelem léte, és az a körülmény, hogy a fogyasztó nem a szerződéskötéskor, hanem később, akár évek múltán juthat a vásárlási joghoz, és azáltal a megszerezni kívánt dologhoz. A bírói gyakorlat a fogyasztói csoportokkal kapcsolatos reklámokkal szemben elvárásként támasztja, hogy a reklám kiterjedjen a sajátos vásárlási társulás lényeges elemeire, sajátosságaira, abból megismerhető legyen a konstrukció egyedisége, többek között az előtakarékosági jelleg. Jogsértő, ha a reklámban felvázolt tevékenység a használt szavak és kifejezések hétköznapi életben elfogadott jelentése alapján egy lényeges tulajdonságaiban eltérő szolgáltatással, a hitelnyújtással azonosítható. E tekintetben a reklám jogsértő jellegét nem szünteti meg, hogy abban közzétételre kerülnek olyan kitételek, mint például „Nem kap hitelt?”, „Nehezen teljesíthető banki feltételek”, „Van más megoldás”, mivel a fogyasztó a reklám egésze alapján arról győződhetett meg, hogy a kívánt pénzösszeghez azonnal hozzájuthat.
68. A bíróságok által megerősített joggyakorlat szerint a fogyasztói csoportok működtetői nem védekezhetnek megalapozottan azzal, hogy a reklámot a teljes tájékoztatási folyamat részeként kell vizsgálni, a kapcsolatfelvételt követően a fogyasztók, ügyfelek teljes körű tájékoztatást kapnak. Nemcsak a teljes információs folyamat végeredményének, hanem annak minden elemének, és különösen a – termék igénybevételére vonatkozó vásárlási hajlandóság növelését, vagyis a fogyasztónak a még meg nem lévő konkrét szerződési akaratának kialakítását célzó – reklámnak is korrektnek kell lennie. Ha ez a védekezés elfogadást nyerne, az azt is eredményezhetné, hogy amennyiben egy termékről vagy szolgáltatásról telefonos vagy személyes megbeszélés során pontos tájékoztatás kapható, akkor az azt megelőző reklámban bármi következmények nélkül állítható lenne. A reklám jogsértő jellege tehát akkor is megállapítható, ha a fogyasztónak utóbb módja van a teljes körű, valós információ megismerésére (vagyis adott esetben akkor is, ha a vállalkozás a szerződni kívánó

fogyasztók felé a külön jogszabályokban foglalt tájékoztatási kötelezettségeinek eleget tesz), a reklám közzétételével a jogsértés megvalósult.

69. A fentiekre figyelemmel a Versenytanács a jelen eljárásban vizsgált kereskedelmi gyakorlattal kapcsolatban az alábbi megállapításokat teszi.
70. A vizsgált kereskedelmi gyakorlat értékelése kapcsán a Versenytanács előrebocsátja, hogy az ügyindító végzésben foglaltaknak megfelelően, a jelen eljárás a fogyasztókat érintő reklámoknak az Fttv. rendelkezései alapján történő vizsgálatára terjedt ki, így a Versenytanács döntése is e körben tartalmaz megállapításokat. A Versenytanács rögzíti továbbá, hogy a jelen eljárás célja nem a fogyasztói csoportok működésének, hasznosságának megítélése, hanem az eljárás alá vontak fogyasztói csoportok szervezésével kapcsolatos tájékoztatási gyakorlatának értékelése.

Kereskedelmi gyakorlat

71. Az Fttv. 2. §-ának d) pontja alapján kereskedelmi gyakorlat a vállalkozásnak, illetve a vállalkozás érdekében vagy javára eljáró személynek az áru fogyasztók részére történő értékesítésével, szolgáltatásával vagy eladásösztönzésével közvetlen kapcsolatban álló magatartása, tevékenysége, mulasztása, reklámja, marketingtevékenysége vagy egyéb kereskedelmi kommunikációja.
72. A Versenytanács értékelése szerint a jelen versenyfelügyeleti eljárás szempontjából az eljárás alá vontak V. fejezetben részletesen ismertetett magatartása, így az eljárás alá vontak által különböző nyomtatott sajtótermékekben, elsősorban helyi és megyei terjesztésű napi- és hetilapokban, valamint (ingyenes) információs és hirdetési újságokban elhelyezett hirdetések kereskedelmi gyakorlatnak minősülnek.

A kereskedelmi gyakorlat címzettjei

73. A vizsgált kereskedelmi gyakorlat címzettjei – elsődlegesen – a reklámokban külön is nevesített azon fogyasztók, akik a pénzügyi intézmények banki, pénzügyi szolgáltatásából nem részesülnek, jövedelmi szerkezetük, életkoruk stb. okán a bankok által támasztott hitelfeltételeknek nem felelnek meg (pl. „BAR-listásoknak, nyugdíjasoknak!”), illetve azok, akik pénzügyi nehézségekkel küzdenek (pl. „Anyagi gondja van?”). Ezek a fogyasztók az átlagosnál kiszolgáltatottabb, sérülékenyebb helyzetben vannak, hiszen az átlagfogyasztókhöz képest nehezebben vagy nem is jutnak hitelhez, így különösen érzékenyen reagálnak a hitelezéssel kapcsolatos lehetőségeket felvázoló reklámokra. Az eljárás alá vontak által alkalmazott kommunikációs eszközök jellegére (helyi/megyei napi- és hetilapok, ingyenes hirdetési újságok) is figyelemmel, a vizsgált kommunikációs eszközök az elsődleges fogyasztói kör mellett ezen körbe nem tartozó fogyasztókat is megcéloztak, illetve elértek, irányukban is pénzügyi megoldást kínálva.
74. Azzal együtt, hogy a fentiek alapján a vizsgált kereskedelmi gyakorlat címzettjei eltérő helyzetben lévő fogyasztók lehetnek, a Versenytanács nem tartotta szükségesnek, hogy tekintetükben külön-külön értékelje a vizsgált gyakorlatot, így annak megítélése során az Fttv. 4. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, ésszerűen tájékozottan, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel és körültekintéssel eljáró fogyasztó magatartásából indult ki. A Versenytanács – bíróságok által is megerősített – gyakorlata szerint a reklámok valóságtartalmában fenntartás nélkül megbízó fogyasztó racionális fogyasztónak minősül. Az a fogyasztó is ésszerűen jár el, aki nem kételkedik a reklámok által nyújtott tájékoztatásban, a reklámozó szavahihetőségében, hanem a reklámokat egy ésszerűen költséghatékony tájékoztatósi folyamatban az üzleti tisztesség követelményének érvényesülésében bízva kezeli. Az ésszerűen eljáró fogyasztótól nem azt kell elvárni, hogy ellenőrizze a reklámokban szereplő információ helytállóságát. A reklámok egyik funkciója éppen az, hogy a vállalkozás és a fogyasztó között meglévő

információs aszimmetria feloldására költséghatékony megoldásokat kínálnak, s a fogyasztó – számára költségmegtakarítást eredményezően – valóságosnak, pontosnak fogadja el a vállalkozás nyújtotta tájékoztatást, történjék az bármilyen formában.

Ügyleti döntés

75. A jogi értékelés szempontjából relevanciával bíró fogyasztói döntés meghozatala egy folyamat, amelynek nemcsak az egészét, hanem egyes szakaszait is védi a jog a maga eszközeivel. Egy fogyasztói döntési folyamat során több ügyleti döntés meghozatalára is sor kerülhet. Az ügyleti döntés torzítása bekövetkezhet a fogyasztói döntéshozatali folyamat bármely szakaszában, vagyis a kereskedelmi gyakorlat tisztességtelensége a döntési folyamat egésze során vizsgálható.
76. A fogyasztói döntési folyamat a fogyasztók figyelmének felkeltését is magában foglalja, és a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen magatartások, kereskedelmi gyakorlatok tilalma már e szakasszal kapcsolatban is érvényesülést kíván, így ez sem történhet tisztességtelen módon. Nemcsak az olyan magatartás jogellenes, amely kizárólagosan meghatározza a fogyasztó döntését, hanem minden olyan magatartás, amely érdemben kihatással van a folyamatra – ideértve a figyelem felkeltését is. Önmagában az a körülmény, hogy a tisztességtelen magatartás, kereskedelmi gyakorlat hatására a fogyasztó felveszi a kapcsolatot a vállalkozással, már kifogásolható, hiszen ennek során a vállalkozás „meggyőzheti” a fogyasztót, „ráveheti” a vállalkozás számára előnyös döntés meghozatalára. Az üzleti-piaci folyamatok igen lényeges mozzanata a kölcsönös kapcsolatfelvétel, amelynek során mindkét félnek számos alternatíva áll a rendelkezésére a realizáláshoz. Általában jogsértést eredményez, ha ezen kapcsolatfelvétel alapja, elindítója egy tisztességtelen magatartás, kereskedelmi gyakorlat.
77. Mindezek alapján a Versenytanács nem osztotta az Optimum Kft. azon védekezését, miszerint a tájékoztatási folyamat egésze azt eredményezte, hogy nem valósult meg a fogyasztók megtévesztése. Megalapozatlan az Optimum Kft. azon előadása is, amely szerint nem várható el egy vállalkozástól, hogy teljes általános szerződési feltételeit hirdetéseiben oldalakon keresztül feltüntesse. Ilyen elvárást nem fogalmaz meg az Fttv., ugyanakkor a következőes bírói gyakorlat kapcsán a Versenytanács már korábban is aláhúzta, minden vállalkozással szemben alapvető követelmény, hogy az adott áru kereskedelmi kommunikációja igaz, pontos és valóságos legyen, valós képet adjon a szolgáltatásról. Jogilag tilalmazott, hogy a kereskedelmi kommunikáció (így pl. a reklám) akár a termék egésze, akár lényeges tulajdonsága kapcsán olyan hamis képet adjon a fogyasztó számára, amely őt megtévesztheti.

Az értékelés keretei

78. Az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdése szerint tilos a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat. Az Fttv. 3. §-ának (2)-(4) bekezdései értelmében egy kereskedelmi gyakorlat három esetben minősülhet tisztességtelennel:
- ha az adott kereskedelmi gyakorlat szerepel az Fttv. mellékletében (az ún. „feketelistán”), vagy
  - ha a kereskedelmi gyakorlat megtévesztő vagy agresszív, teljesítve a 6-8. §-okban szabályozott feltételeket, vagy
  - ha teljesülnek az Fttv. 3. §-ának (2) bekezdésben rögzített feltételek.
79. A szabályozás logikájából (generális-speciális viszony) adódóan mindig azon tényállási elemeket kell vizsgálni, amelyeknek a magatartás különösen megfeleltethető, az általánosabb tényállási elemeket nem, hiszen azokat a jogalkotó megvalósultnak tekinti.
80. A Versenytanács álláspontja szerint a jelen eljárás keretében vizsgált kereskedelmi gyakorlat az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdésében foglalt tényállás alapján értékelendő. A

Versenytanács gyakorlata szerint ugyanis a megtévesztés 6. § szerinti – aktív – tényállásában értékelendő, ha a kereskedelmi gyakorlat tartalmazza ugyan az érintett áru, szolgáltatás lényeges tulajdonságait, de valótlan/megtévesztő módon, illetve az is, ha a kereskedelmi gyakorlat (nem valós/megtévesztő) üzenete a fogyasztó számára sugallhat bizonyos elemeket, azonban azokat a kereskedelmi gyakorlat ténylegesen nem tartalmazza.

Jogi értékelés

81. Az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdésében foglalt tényállás kapcsán

- egyfelől azt kell vizsgálni, hogy az eljárás alá vont kereskedelmi gyakorlata alkalmas volt-e arra, hogy a fogyasztót olyan üzleti döntés meghozatalára készítse, amelyet egyébként nem hozott volna meg,
- másfelől azt, hogy az ezen döntés alapjául szolgáló információ megtévesztő volt-e, akként, hogy valótlan információt, vagy valós információt megtévesztésre alkalmas módon tett közzé.

Az üzleti döntés befolyásolására való alkalmasság

82. Az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdése felsorolja azon tényezők körét, amelyek tekintetében a megtévesztésre alkalmasság felmerülhet. Ilyen tényező a szolgáltatás

- természete (6. § (1) bekezdés a) pont),
- szolgáltatásának módja, időpontja (6. § (1) bekezdés bd) pont),
- adott célra való alkalmassága, a használatától várható eredmények, előnyei (6. § (1) bekezdés bg) pont),
- kockázatai (6. § (1) bekezdés bh) pont),
- ára, költségei (6. § (1) bekezdés c) pont).

83. A fogyasztói csoportok jellemzőit (lásd a fenti III. fejezetet) és az eddigi joggyakorlatot (lásd a fenti 62.-68. pontokat) figyelembe véve a fogyasztói csoportok működése kapcsán, így az Optimum Kft. által szervezettek esetében is, lényeges körülménynek minősülnek az alábbiak:

- a csoportbeli részvétel keretei, azaz, hogy az adott szolgáltatás nyújtására „belső hitelezéssel”, a tagok befizetéseiből, és nem egy pénzügyi szolgáltató általi hitelnyújtással kerül sor (6. § (1) bekezdés a), bh) pontok);
- a vásárlói jog megszerzése, azaz, hogy a fogyasztó a havi részletek megfizetése mellett nem meghatározott forintösszeghez, hanem kizárólag vásárlói joghoz juthat (6. § (1) bekezdés bd) pont);
- az előtakarékosági jelleg, azaz, hogy a fogyasztói csoport egy sajátos részletvételi konstrukció, amelyben a fogyasztó nem a szerződéskötéskor, hanem később, akár évek múltán juthat a vásárlási joghoz, s azáltal a megszerezni kívánt dologhoz (6. § (1) bekezdés bd) pont);
- a szerencseelem léte, azaz, hogy a vásárlói joghoz jutást befolyásolja a csoporttagok száma, illetve a további csoporttagok törlesztési és előtörlesztés-vállalási hajlandósága (6. § (1) bekezdés bg), bh) pontok);
- az előtörlesztés-vállalás lehetősége és költségei, azaz, hogy a „futamidő” letelte előtt vásárlói joghoz kizárólag előtörlesztés vállalása útján juthat a fogyasztó, de az előtörlesztés vállalása a szerződés tárgyára, a ténylegesen vásárlásra fordítható összeg nagyságára csökkentőleg hat (6. § (1) bekezdés c) pont);
- az elérhető szerződéses összeg, azaz, hogy legfeljebb meghatározott összegre köthető szerződés, és ezt meghaladó összeg több szerződés kötésével (ily módon az ezzel járó költségek, a konstrukció jellegéből adódó kockázatok stb. többszörözésével) érhető el (6. § (1) bekezdés c) pont);

- a havi részletek tartalma, azaz, hogy a csoportba való belépés, illetve részvétel milyen költségekkel jár, így az, hogy a törlesztőrészlet mellett egyszeri alkalommal regisztrációs díj és havi rendszerességgel megbízási díj is fizetendő (6. § (1) bekezdés c) pont);
  - a „futamidő” tartama, azaz, hogy milyen időtartamra kötött szerződés mellett érhető el adott havi részlet (6. § (1) bekezdés bd), c) pontok).
84. A fogyasztói csoport fenti jellemzői – figyelemmel az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdésére – olyan lényeges kategóriaképző tulajdonságnak minősülnek, amelyek ismerete nélkül nem hozható tájékozott ügyleti döntés vagy akár körültekintő összehasonlítás. Ily módon, ha ezekről a lényeges jellemzőkről a reklám megtévesztésre alkalmas módon tájékoztat, az ésszerűen eljáró átlagfogyasztó nincs abban a helyzetben, hogy megalapozott ügyleti döntést hozzon.
85. A vizsgált reklámok elsődleges célcsoportját a nehéz pénzügyi helyzetben lévő, korlátozott hitelképességgel bíró személyek jelentik, akiknek a figyelmét kétség kívül felkeltik az esetleges anyagi gondjaikra megoldást kínáló hirdetések. A hazai lakosság magas szintű érzékenységből, illetve a hitelpiaci mozgásokból kiindulva a reklámokkal elért további – adott esetben pénzügyileg kevésbé kiszolgáltató helyzetben lévő – fogyasztók figyelmét is felkeltik a kedvező, fix havi törlesztőrészletek. Az elérni kívánt fogyasztók szerződéskötésre, de legalábbis a fogyasztói csoport szervezőjével való kapcsolatfelvételre vonatkozó ügyleti döntését tehát jelentős mértékben befolyásolhatta a reklám – még ha utólag tájékoztatták is őket a konstrukció kevésbé kedvező jellemzőiről.
86. A nyomtatott sajtóban megjelent, a jelen eljárásban vizsgált reklámok fogyasztói döntés befolyásolására való alkalmasságát önmagában az a tény is igazolja, hogy az eljárás alá vontak folyamatosan szükségesnek ítélték a reklámok közzétételét, hiszen a leendő ügyfelek számára ez jelenti a kapcsolatfelvétel alapját.

Megtévesztés

87. A Versenytanács szerint a vizsgált reklámokban az érintett szolgáltatásról adott információk alkalmasak voltak a fogyasztók megtévesztésére.
88. A Versenytanács megítélése szerint a fogyasztók számára a hirdetésekből nem derül ki, hogy az Optimum Kft. kizárólag fogyasztói csoportok szervezésével foglalkozik, és nem nyújt kölcsönt. A hirdetések nem szolgálnak egyértelmű információval a fogyasztói csoportok – fentebb említett, közismertnek nem tekinthető – lényeges tulajdonságairól.
89. A fogyasztó részére kínált összeg mértékére és a havi törlesztő részletre, továbbá egyes esetekben a fix törlesztésre utaló reklám elolvasásakor a fogyasztó az azokban használt kifejezéseknek a mindennapi életben elfogadott általános jelentése alapján, a reklám összehatása eredményeként arra a következtetésre juthatott, hogy az Optimum Kft. pénzügyi szolgáltatást kínál, és a reklámozott szolgáltatás igénybevétele esetén a fogyasztó azonnal hozzájuthat az általa igényelt összeghez, amelyet ezt követően havonkénti törlesztéssel fizet vissza.
90. Ezt az értelmezést erősítik a reklámokban használt fordulatok („*Anyagi gondja van? Mi megoldjuk!*”, „*előtörlesztési lehetőség*”, „*lehetőség költségmentes előtörlesztésre*”), a reklámok elsődleges címzettjeinek megjelölése („*BAR-listásoknak, nyugdíjasoknak is!*”), valamint a reklámban növekvő sorba állított forintösszegek és az azokhoz kapcsolódó havi részletfizetési összegek. A reklámok alapján a fogyasztóban fel sem merülhet az az értelmezési lehetőség, hogy fogyasztói csoport révén nem az igényelt pénzügyösszeghez, hanem vásárlói joghoz juthat, és a kívánt dologhoz is csak előtörlesztés-vállalással (a szerencseelem által befolyásoltan), esetleg több (akár 5-25) év elteltével juthat hozzá. Nem derül ki az sem, hogy az ígért pénzügyösszeghez (pontosabban: vásárlói

joghoz nyújtott támogatáshoz) a tagok befizetéseire – egyfajta belső hitelezésre – van szükség, ennek következtében, még előtörlesztés vállalása esetén is, a vásárlói joghoz jutás időpontját a rendelkezésre álló közös csoportalap mértéke – azaz a csoporttagok száma és más csoporttagok fizetési hajlandósága – is befolyásolja.

91. A fenti értékelést, ily módon a reklámok jogsértő jellegét nem befolyásolja, hogy egyes esetekben szerepelt bennük annak közlése, „nem bankhitel”. Önmagában ennek a reklámokban való szerepeltetése nem változtat azon, hogy a fogyasztó a reklám egésze alapján arról kapott tájékoztatást, hogy a kívánt pénzüsszeghez azonnal hozzájuthat, s nem kapott reális tájékoztatást a szolgáltatás tényleges természetéről. Hasonlóan nem alkalmas a reklám fő üzenetének módosítására, a fogyasztóknak a szolgáltatás valódi tartalmáról való tényleges tájékoztatására a „fogyasztói csoport rendszer” kifejezés feltüntetése. Önmagában ez a fordulat nem utal megfelelő módon a mögöttes szolgáltatás és konstrukció mivoltára, illetve a reklámban való szerepeltetése nem változtat azon, hogy a fogyasztó a reklám egésze alapján nem kap reális tájékoztatást a szolgáltatás tényleges természetéről, valamint, hogy a reklám összehatásában azt az üzenetet közvetíti a fogyasztó számára, hogy a reklámozott szolgáltatás a banki hitelfelvétellel egyenértékű alternatívát kínál.
92. Egyes reklámok tartalmazták a „részletes tájékoztatás irodánkban” kitételt, azonban önmagában ennek a fordulatnak a reklámban való szerepeltetése, illetve egy, a fogyasztói döntési folyamat egy későbbi szakaszában adott további tájékoztatás nem szünteti meg a reklámok jogsértő jellegét.
93. A fentiekben túl nem felel meg a valóságnak az az állítás sem, hogy a reklámokban feltüntetett – fix összegű vagy „-tól” toldalékkal ellátott – havi részletek ellenében az ott szereplő szerződéses összeghez, illetve ilyen értékű vásárlói joghoz juthatna a fogyasztó.
94. Egyfelől, a csoporttag előtörlesztés vállalása mellett juthat hozzá a vásárlói joghoz, azonban mint azt az Optimum Kft. fogyasztói csoportjaiban vásárlói jogot elnyert fogyasztók példái is mutatják (lásd a fenti 36. pontot), előtörlesztés vállalása esetén megváltozik a szerződés tárgya, az előtörlesztés összege a vásárlói jog összegét csökkenti. Ennek következtében az előtörlesztést vállaló számára a vásárlói jog elnyerését követően a vásárlói jog értéke nem a tájékoztatások szerint alakul. Ilyen összefüggésben a hirdetésekben szereplő „*költségmentes előtörlesztésre*” történő hivatkozás sem helytálló. Az előtörlesztés-vállalás ugyan külön díjjal, költséggel nem jár, azonban az a fogyasztói csoport sajátosságainál fogva nem a szerződéses összeg hamarabbi visszafizetéséhez, hanem az ahhoz való korábbi hozzájutáshoz (vásárlói jog megnyíltához) kapcsolódik, továbbá a fent bemutatottaknak megfelelően az előtörlesztés-vállalás a fogyasztó számára azzal a következménnyel („költséggel”) jár, hogy a vásárlói jog értéke, a megszerzendő dologhoz (szolgáltatáshoz) a fogyasztói csoport által – vásárlói jog keretében – nyújtott támogatás összege jelentősen csökken a dolog árához képest.
95. Másfelől, a valóságban a fogyasztónak a havi törlesztőrészleten túl még havi megbízási díjat és egyszeri regisztrációs díjat is fizetnie kell, amelyek figyelembevételével a reklámban szereplő összegek akkor sem lennének valóságosak, ha azok megfizetése révén hozzá lehetne jutni a reklámban szereplő milliós összegekhez. Az egyes reklámokban feltüntetett „-tól” jelölésből a fogyasztó arra következtethet, hogy a leghosszabb futamidő esetén kell ezt az összeget megfizetnie, és nem arra, hogy a szerződéses összeg – „futamidőtől” függően – 20-50 %-ában meghatározott, szintén havi összegekre lebontott megbízási díj terheli a törlesztést.
96. Megjegyzendő az is, hogy az Optimum Kft. által szervezett fogyasztói csoportokban legfeljebb 3 millió forint összegre vonatkozó megbízási szerződés köthető, a

hirdetéseiben szereplő magasabb (6-10 millió forintos) szerződéses összegek több megbízási szerződéssel, többszöri regisztrációs díjjal, még magasabb törlesztési hajlandósággal és nyilvánvalóan más „nyerési eséllyel” érhetőek el, így ezen összegek megjelenítése ilyen összefüggésben szintén megtévesztő.

97. A fogyasztók felé irányuló kereskedelmi kommunikáció problematikus voltára mutat rá az is, hogy a fogyasztói csoportokba belépett fogyasztókhoz képest igen magas a szerződéstől elálló, illetve – még annak hátrányos jogkövetkezményei mellett is – a szerződést felmondó fogyasztók aránya (lásd a fenti 34. pontot). Megjegyzendő, hogy a GVH-hoz a fogyasztói csoportokkal kapcsolatban érkező panaszok tanúsága szerint a legtöbb fogyasztó akkor élne az elállás lehetőségével, amikor nem kapja meg a szerződéskötést követően egy-két hónappal az „igényelt összeget”, és ezzel egyidejűleg rádöbben arra, hogy nem hitelre, hanem fogyasztói csoportban történő részvételre kötött szerződést. Ekkor azonban már az elállási jogával nem élhet, hiszen az elbírálás megtörtént, ezért csak a szerződés felmondására van lehetősége.
98. Mindezek alapján a Versenytanács értékelése szerint a nyomtatott sajtóban megjelent reklámok alkalmasak voltak a fogyasztók megtévesztésére. Mint arra a Versenytanács fentebb már utalt (lásd különösen a fenti 68. pontot), az a körülmény, hogy a fogyasztónak utóbb – pl. a szerződéses dokumentumok révén – módja van a reklámmal érintett áru, szolgáltatás lényeges jellemzőire vonatkozó teljes körű, valós információ megismerésére, a kapcsolatfelvétel alapjául szolgáló reklám jogsértő jellegének megállapítását nem érinti. A különböző kommunikációs eszközök útján adott tájékoztatásoknak ugyanis önmagukban kell egyértelműnek, hitelesnek, igaznak és pontosnak lenniük; a szerződéskötést megelőző pontos tájékoztatás legfeljebb a bírság mértékét enyhítő körülménynek minősülhet.

Felelősség a kereskedelmi gyakorlatért

99. Az Fttv. – a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatti felelősségről rendelkező – 9. §-ának (1) bekezdése értelmében a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértéséért felel az a vállalkozás, amelynek a kereskedelmi gyakorlattal érintett áru értékesítése, eladásának ösztönzése közvetlenül érdekében áll.
100. A Versenytanács megállapította, hogy a kereskedelmi gyakorlattal érintett áru (szolgáltatás) értékesítése, eladásának ösztönzése mindkét eljárás alá vontnak közvetlenül érdekében állt. Az eljárás alá vontaknak közvetlenül bevétele származott a fogyasztókkal megkötött szerződésekből, tekintettel arra, hogy
- a csoporttagokkal kötött szerződések alapján a regisztrációs díj és a megbízási díjak összege a fogyasztói csoport szervezőjét, vagyis az Optimum Kft.-t illeti,
  - az Optimum Kft.-vel kötött megbízási szerződés alapján pedig a Kalomuna Kft. százalékos mértékben részesült – az állományába tartozó üzletkötők által megkötött szerződések számához igazodóan – a fogyasztókkal megkötött szerződésekből származó bevételből.
101. Mindezek alapján a vizsgált kereskedelmi gyakorlatokért az Fttv. alapján az Optimum Kft. és a Kalomuna Kft. is felelősséggel tartozik.

Összegzés

102. A fentiekre figyelemmel a Versenytanács a vizsgált kereskedelmi gyakorlat kapcsán megállapítja, hogy az Optimum Kft. és a Kalomuna Kft. 2010. november 25. és 2011. április 13. között a fogyasztói csoportokkal kapcsolatos, nyomtatott sajtóban megjelent reklámjaival a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott, megsértve ezáltal az Fttv. 3. §-a (1) bekezdésében írt tilalmat,

figyelemmel az Fttv. 6. §-a (1) bekezdésének a), bd), bg), bh), és c) pontjaiban foglaltakra.

103. A jogsértés Tpv. 77. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján történő megállapításán túlmenően a Versenytanács a Tpv. 77. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján megtiltja a nyomtatott sajtóban megjelentetett jogsértő kereskedelmi kommunikációk alkalmazásával megvalósuló magatartás további folytatását, a jelen határozat kézhezvételétől számított 15 nap elteltével.
104. A fentiek mellett a Versenytanács a Tpv. 78. §-ának (1) bekezdése alapján bírság kiszabását látta indokoltnak az eljárás alá vontakkal szemben. A bírság mértékének meghatározásával kapcsolatban kialakult versenytanácsi gyakorlatot a GVH Elnökének és a Versenytanács Elnökének 1/2007. számú Közleménye (a továbbiakban: Közlemény) foglalja össze. A Közlemény a Kúria (korábbi elnevezéssel: Legfelsőbb Bíróság) megközelítését figyelembe véve kiemeli, hogy a bírság kiszabásának célja az, hogy a vállalkozásokat visszatartsa a tisztességtelen piaci magatartástól, és egyúttal megteremtse a gazdasági verseny tisztességét. Ez a cél pedig csak olyan mértékű bírsággal valósítható meg, amely a versenyjogsértést megvalósító vállalkozásnak arányos, de érezhető megterhelést jelentő anyagi hátrányt okoz, s olyan összegű, amely az eljárás alá vontat és más vállalkozást hasonló magatartástól visszatart. A Versenytanács Közleményben összefoglalt gyakorlata szerint a bírság összegének kiindulópontjául szolgálhat a jogsértő tájékoztatással járó költség, vagy a jogsértéssel érintett piacon realizált időarányos árbevétel, amely mértéket a releváns súlyosító és enyhítő körülmények növelhetnek, illetve csökkenthetnek. Ezt követően szükséges annak mérlegelése, hogy az így kalkulált bírságösszeg összességében alkalmas-e a kívánatos következmények elérésére.
105. A Közleményben foglaltakra figyelemmel a Versenytanács a bírság kiszabása során az Optimum Kft. érintett termékekkel kapcsolatos, a vizsgált időszakra vonatkozó becsült árbevételéből indult ki (ld. Vj/003-036/2011. és Vj/003-037/2011. sz. iratokat), figyelembe véve, hogy ez a bevétel részben regisztrációs, részben pedig megbízási díjból származik, illetve hogy a Kalomuna Kft. az általa megkötött szerződések után, a szerződések értékéhez igazodó díjban részesül.
106. A kiszabott bírságösszeg vonatkozásában a Versenytanács – a 104. pontban említett szempontokra és a fogyasztói csoportokat szervező vállalkozásokkal szemben lefolytatott eljárásokban követett gyakorlatára figyelemmel – mindkét eljárás alá vont tekintetében súlyosító körülményként vette figyelembe, hogy
- a jogsértő kereskedelmi kommunikációk közzététele időben elhúzódott (több hónapon át zajlott),
  - az elkövetési mód kapcsán nagyfokú intenzitás állt fenn, a jogsértő reklámok a fogyasztók széles körét érték,
  - a jogsértő magatartással megcélzott, illetve elért fogyasztói kör részben az átlagosnál sérülékenyebb,
  - az érintett szolgáltatás bizalmi jellegűnek minősül,
  - a fogyasztó számára egy hosszú távú jogviszonyt eredményez a fogyasztói csoportba történő belépés, így a kereskedelmi gyakorlat hatása időben elhúzódó,
  - a vállalkozások magatartása felróható, nem éri el az adott helyzetben általában elvárható magatartási mércét, nem felel meg a társadalom értékítéletének.
107. Enyhítő körülményként vette ugyanakkor figyelembe a Versenytanács, hogy a fogyasztók a szerződés megkötéséig további információkhoz juthattak a fogyasztói csoport működésével kapcsolatban.

108. Az így kalkulált bírságösszeget vetette össze ezután a Versenytanács a törvényben rögzített maximum-értékekkel. Mivel egyik eljárás alá vont esetében sem volt elérhető az utolsó lezárt üzleti évre vonatkozó, sem pedig az azt megelőző évre vonatkozó hiteles beszámoló, a Versenytanács a rendelkezésére álló információkat, azaz az Optimum Kft. esetében a 2010. évi nettó árbevételre vonatkozó nyilatkozatot, a Kalomuna Kft. esetében pedig a 2011. évre vonatkozó, reklámszervezés címén elszámolt bevételi összeget vette figyelembe. Tekintettel arra, hogy a kalkulált bírságösszeg mindkét eljárás alá vont tekintetében magasabb volt, mint az előzőekben említett értékek 10%-a, így a Versenytanács a törvényi maximumban állapította meg a versenyfelügyeleti bírság összegét.

IX.

Eljárási kérdések

109. A Tpv. 74. §-ának (1) bekezdése értelmében az eljáró versenytanács tárgyalást tart, ha azt az ügyfél kéri, vagy az eljáró versenytanács szükségesnek tartja. Az eljáró versenytanács az előzetes álláspont megküldésével egyidejűleg nyilatkozattételre hívja fel az ügyfelet arról, hogy kéri-e tárgyalás tartását. A tárgyalás napját úgy kell meghatározni, hogy az ügyfélnek módjában álljon a tárgyalásra felkészülni. A Versenytanács a Tpv. előírásainak megfelelően megküldte az eljárás alá vontak részére előzetes álláspontját, s felhívta az ügyfeleket, nyilatkozzanak arról, kéri-e tárgyalás tartását. Az eljárás alá vontak a tárgyalás tartására vonatkozó kérelmet nem terjesztettek elő, illetve a kitűzött tárgyalási időpontban a szabályszerű értesítés ellenére nem jelentek meg, mire tekintettel a Versenytanács határozatát tárgyalás mellőzésével hozta meg.
110. A bírságot a határozat kézhezvételétől számított harminc napon belül kell megfizetni, függetlenül attól, hogy a határozattal szemben keresetet terjesztenek-e elő. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 110. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint a keresetlevél benyújtásának a döntés végrehajtására nincs halasztó hatálya, az ügyfél azonban a keresetlevélben a döntés végrehajtásának felfüggesztését kérheti. A végrehajtást a kérelem elbírálásáig a Versenytanács nem foganatosíthatja.
111. A Ket. 138. §-ának (1) bekezdése szerint a pénzfizetési kötelezettségének határidőre eleget nem tevő késedelmi pótléket köteles fizetni. A (3) bekezdés szerint a késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. Ennek ellentételezéseként a Tpv. 83. §-ának (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha az eljáró versenytanács határozata jogszabályt sértett és ennek következtében az ügyfélnek igénye keletkezik a bírság visszatérítésére, a visszatérítendő összeg után a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeres összegének megfelelő kamatot is meg kell téríteni.
112. A bírságnak a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételi számlája javára történő befizetésekor a közlemény rovatban feltüntetendő
- az eljárás alá vont neve,
  - a versenyfelügyeleti eljárás száma,
  - a befizetés jogcíme (bírság).
113. Az Fttv. 10. §-ának (3) bekezdése alapján a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt a GVH jár el, ha a kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas.
114. Az Fttv. 11. §-ának (1) bekezdése értelmében a 10. § alkalmazásában a gazdasági verseny érdemi érintettségének megállapításánál – a jogsértéssel érintett piac sajátosságainak figyelembevételével – a következő szempontok irányadóak: a) az

alkalmazott kereskedelmi gyakorlat kiterjedtsége, figyelemmel különösen a kommunikáció eszközének jellegére, a jogsértéssel érintett földrajzi terület nagyságára, a jogsértéssel érintett üzletek számára, a jogsértés időtartamára vagy a jogsértéssel érintett áru mennyiségére, vagy b) a jogsértésért felelős vállalkozás mérete a nettó árbevétel nagysága alapján.

115. A fentiekre tekintettel a Versenytanács megállapította a GVH hatáskörének jelen ügybeni fennálltát, figyelemmel arra, hogy a vizsgált kereskedelmi gyakorlat kapcsán alkalmazott kommunikációs eszközök a fogyasztók széles körét érték el, az érintett jelentős példányszámú nyomtatott sajtótermékek az ország jelentős területén, legalább hét megyében terjesztésre kerültek, és a jogsértés több hónapos időtartamot felelt, így az alkalmas volt a gazdasági verseny érdemi befolyásolására.

116. A határozat elleni jogorvoslati jogot a Tpv. 83. §-ának (1) bekezdése biztosítja.

Budapest, 2012. január 11.

Váczai Nóra s.k.
előadó versenytanács tag

dr. Dobos Gergely s.k.
versenytanács tag

dr. Zlataróv László s.k.
versenytanács tag